

 Artikkelit

Nuorten luovat mediakäytännöt kaupunkitilan heterotopioina

Artikkelissa tarkastellaan kaupunkitilaa Michel de Certeau'n taktiikka- ja Michel Foucault'n heterotopia-käsitteiden valossa. Näkökulma kohdistuu heterotopioiden luomiseen erilaisten luovien mediakäytäntöjen avulla, jotka ovat olennainen osa erityisesti nuorten elämismaailmaa. Nuoret luovat uusia julkisuuden alueita tekemällä videoita, valokuvaamalla, kirjoittamalla blogitekstejä tai harjoittamalla muita luovia mediakäytäntöjä. Mediatuotanto yhdistyy usein ruumiilliseen rytmiin ja liikkeeseen kaupungissa, kuten parkouriin, rulla- tai jopa lumilautailuun tai pelkkään kävelyyn ja oleskeluun. Nämä toiminnan muodot luovat nuorille omia paikkoja ja tiloja ja haastavat näkemään kaupunkia ja toimimaan kaupungissa uusilla tavoilla. Heterotopiat ymmärretään artikkelissa vaihtoehtoisina sosiaalisina järjestyksinä, jotka luovat moniulotteista mediakaupunkia, jossa fyysisen ja virtuaalisen rajat hämärtyvät. Kaupunkitila näyttäytyy moninaisena inhimillisen toiminnan ja vuorovaikutuksen alueena, jossa toiminnan luonne määrittää ja muokkaa tilaa. Luovissa mediakäytännöissä rakentuvat identiteetit ovat spatiaalisuuden muotoja, joista nuoret neuvottelevat suhteessa ympäristöön. Kaupunkitilassa toteutetut ja verkossa jaetut mediasisällöt tuottavat affiniteettitiloja, joilla on oma erityinen merkityksensä osana kaupunkitilaa ja kommunikaatiota.

ASIASANAT: käyttäjätuotanto, mediakäytäntö, heterotopia, kaupunkitila

Kaupunkitilaa ovat värittäneet ja muokanneet jo pitkään mainostaulut ja näyttävät manuaaliset ja digitaaliset näytöt. Esimerkiksi New Yorkin Times Squarea tuskin voisi ajatella ilman mainostaulujen ylenmääräisyyttä. Digitaalinen teknologia on kuitenkin tuonut kaupunkitilaan myös toisenlaiset näytöt, pimeässä hohtavat lukuisat kadulla kulkijoiden älypuhelimet ja tabletit, jotka yhdistyvät langatta globaaliin tietoverkkoon. Tutkijat käyttävät mobiililaitetta netin käytössä suosivasta ilmaisua *cell-mostly* (Madden ym. 2013.) Kyse on ilmiöstä, jossa mediasisältöjä kulutetaan ja välitetään mieluiten liikkeessä missä vain nettiyhteys on saatavilla.

Älypuhelimet ja tabletit sisältävät teknologiaa, jolla mediasisältöjen kuluttamisen ja nettisurffaamisen lisäksi voidaan tuottaa mediasisältöjä, kuten valokuvia, elokuvia tai blogikirjoituksia, ja ladata niitä nettiin ja jakaa muiden käyttäjien kanssa. Mobiilin mediateknologian aikakaudella kaupunkitila ei ole vain mediakulutuksen tilaa vaan myös mediatuotannon tilaa. Tarkemmin ottaen kuluttamisen ja tuottamisen raja on

huojuva ja siksi mediatuottamiseen liittyviä käytäntöjä on kutsuttu hybriditermeillä, kuten esimerkiksi käyttäjätuotanto (*produsage*) (Bruns 2008).

Käyttäjätuotanto liittyy usein kehollisiin ja toiminnallisiin aktiviteetteihin kuten kuljeskeluun kaupungilla, tanssiin, rulla- tai lumilautailuun, graffiteihin, parkouriin ja niin edelleen. Erityisesti nuoret kuvaavat kaupungilla toimintaa mobiililaitteilla ja lataavat kuvattua materiaalia verkkoon avaten kaupunkitilan globaaleille yleisöille. Toiminta voi olla tarkoituksellisen poliittista julkisen kaupunkitilan haastamista tai kaupunkitilan omaksumista ja muokkaamista omaan käyttöön.

Tässä artikkelissa teoretisoin nuorten mobiileja käyttäjätuotantoja, tai yksinkertaisemmin mediakäytäntöjä, tapoja omaksua, muokata, välittää ja tehdä mediasisältöjä ja niihin liitettyä elämäntapaa ja kokemusta kaupunkiympäristössä. Tarkastelen kaupunkitilan (uudelleen)merkityksellistämistä hyödyntäen erityisesti Michel Foucault'n (1967) teoriaa heterotopiasta, vaihtoehtoisesta sosiaalisesta järjestyksestä ja Michel de Certeau'n (2013 [1980]) ajatuksia arkipäivän taktiikasta, tavasta purkaa annetun tilan valmiita ehtoja ja tuottaa niihin arkipäivän vastarintaa ja uusia merkityksiä.

Tutkimuskysymyksenäni koskee erityisesti verkossa julkaistujen ja jaettujen mediasisältöjen roolia kaupunkitilan merkityksellistämässä: miten kaupunkitila merkityksellistyy mediakäytännöissä? Käytän artikkelissa empiiristä aineistoa tutkimuksestani vuosilta 2009–2010 Nuoret, lukutaidot ja muuttuva mediaympäristö (Kupiainen 2013b) valaisemaan mainittujen mediakäytäntöjen luonnetta. Etnografinen tutkimus on toteutettu länsisuomalaisessa yläkoulussa, mutta tutkimukseen kuului myös nuorten mediakäytäntöjen ja nettijulkaisemisen seuraaminen. Tässä artikkelissa hyödynnän erityisesti aineistoa nuorten videokäytännöistä.

Vertaistuotanto ja salametsästy

Kaupunkitilan uudet muodot liittyvät läheisesti mahdollisuuteen verkottua mobiilisti internetin välityksellä ja tuottaa, jakaa ja vastaanottaa mediasisältöjä. Tämä perustuu osittain teknologian kehitykseen mutta vähintään yhtä suurelta osin uudenlaiseen sisällön jakamista ja yhteistoiminnallisuutta korostavaan asenteeseen, kuten Colin Lankshear ja Michele Knobel (2006, 25) esittävät ja sosiaalisen median uudenslaisiin affordansseihin (Jenkins ym. 2013). Sosiaalisen median affordanssit sisältävät erityisesti mahdollisuuden vastaanottaa ja jakaa informaatiota. Henry Jenkins ja kumppanit (emt.) korostavat mediasisällön levitettävyyttä. "Levitettävyysteorian" mukaan median käyttö ei perustu perinteiseen rokotusmalliin eikä mediasisältö tartu kuin virus (viraali media), vaan käyttäjien valinnat, panostukset, agendat ja toimet määrittävät mille annetaan arvoa ja mitä siis jaetaan. Kulttuuriset sisällöt leviävät, muuttuvat ja muokkautuvat jatkuvassa kierron prosessissa, jonka aktiivisia osia käyttäjät ovat – käyttäjät, jotka samassa kierrossa myös usein ottavat tuottajan roolin. Tältä osin voidaan puhua toimijuudesta kaupunkitilassa ja sen aktiivisesta muokkaamisesta mediakäytäntöjen avulla.

Nuorten niin sanottu vertaistuotanto on osa tätä prosessia. Kyse ei siis ole vain riippumattomasta mediatuotannosta, jossa nuoret tuottavat mediasisältöjä ja julkaisevat

niitä netissä, vaan monimutkaisesta verkostoitumisesta ja osallisuudesta mediasisältöjen välittämiseen. Sisältöjen levittäminen on niiden uudelleen tekemistä ja julkaisemista, ne sovitetaan eri yleisöille ja eri yhteyksiin sopiviksi joko konkreettisesti remiksaamalla sisältöjä tai kuvainnollisesti ottamalla ne osaksi keskusteluja ja uusia diskursseja. Kaiken mahdollistaa digitaalinen teknologia, jonka avulla sisältöjä voidaan kopioida ja muokata rajattomasti ja julkaista globaaleissa verkostoissa ja liittyä nettiyhteisöihin, joissa kokemusta jaetaan.

Käyttäjätuotanto hyödyntää laajaa osallistujien yhteisöä, joka kierrättää ja muokkaa sisältöjä ja omaksuu ja käyttää usein tekijänoikeuksista piittaamatta myös kansallisten ja kansainvälisten mediayhtiöiden julkaisemia sisältöjä. Henry Jenkins (1992) on tunnetusti lainannut Michel de Certeaulta termiä salametsästys (*poaching*) kuvatakseen erityisesti faniyhteisöissä tapahtuvaa mediajättien tuottamien sisältöjen uudelleenkirjoittamista. Jenkinsille fanit toimivat mallina tekstuaaliselle salametsästykselle, jota de Certeau (2013 [1980], 239) kuvaa tekstin irrottamiseksi alkuperästään, leikiksi, etenemiseksi ja vetäytymiseksi tekstin kanssa:

[Lukijat] kiertävät toisen maita paimentolaisina, jotka salametsästävät pelloilla, joita he eivät ole kirjoittaneet, ja ihastuvat Egyptin tavaroihin nauttiakseen niistä.

Jenkins omaksuu de Certeaulta näkemyksen tekstin kierrättämisestä ja uudelleenkirjoittamisesta, tekstistä lukijan armoilla ja käyttäjänä. De Certeau kuvaa erityisesti vastustavia arkipäivän käytäntöjä, jotka irrottavat toimijan kulutuksen rattaanpyörästä ja antavat mahdollisuuden kaapata hetkeksi haltuunsa, tehdä iskuja, nauraa ja päästää taas irti, kuten de Certeau maalailee (emt., 238). Nämä taktiikoiksi kuvatut käytännöt ovat "heikon taitoa" (emt., 75), vailla valtaa olevien iskuja, kuten *la perruque*, omien hommien tekeminen työajalla (emt., 61–63).

De Certeau tarjoaa myös näkökulman nuorten kaupunkitilassa toteutuviin mediakäytäntöihin, sillä arkipäivän toiminta ja liikkuminen kadulla tuottaa omaa taktiikkansa, etsii kadulla uusia väyliä ja käyttömahdollisuuksia. Kaupunkitilaan liittyvistä taktiikoista tuttu de Certeauin esimerkki on käveleminen, joka ei alistu kaupunkisuunnittelun strategioihin ja malleihin. Kävelijä omaksuu tilan omalla tavallaan, tekee oikopolkuja ja satunnaisia kulkuja, jotka eivät ole kaupunkisuunnittelijan tarkoittamia. De Certeau esittää, että kävelemisen käytännöt itse asiassa konstituivat eletyn tilan, kuten Saussuren ja strukturalistien omaksumassa *langue/parole* -mallissa vasta konkreettinen lausuma tuottaa kommunikaatiota toteuttaessaan kielijärjestelmään pohjautuvan kielellisen aktin. De Certeau näkee kielen käytön vastaavan muita arkipäivän käytäntöjä, kuten kävelemistä: "käveleminen on lausumisen tila" (emt., 150). De Certeau (emt., 126) yhdistää "sanomisen taidot" tai lukutaidot "tekemisen taitoihin":

Samat käytännöt tuottavat joskus verbaalisella kentällä, joskus taas eleiden kentällä; ne liikkuvat niiden välillä yhtä taktisina ja hienovaraisina siellä ja täällä; ne syöttelevät palloa toisilleen – työstä iltaan, keittiöstä legendoihin ja juoruihin, eletyn historian ansiosta kerrotun historian ansioihin.

Kyse on eräänlaisesta kansanomaisesta ja arkipäiväisestä käytännöstä, joka omakсутaan ja opitaan kaduilla kuten Mary Hamiltonin (2000) osoittamat kansanomaiset lukutaidot (*vernacular literacies*), jotka eivät sitoudu instituutioihin kuten kouluihin ja työpaikoille, vaan tuottavat informaaleissa sosiaalisissa yhteisöissä omalaatuisiaan puhetapoja ja kiinnittymisiä ”virallisen” kulttuurin ulkopuolisiin teksteihin, kuten fiktioihin, fanzineihin ja niin edelleen.

Sanomisen ja tekemisen taidon ja taktiikan yhdistyessä toisiinsa niitä voidaan aiheeni näkökulmasta tarkastella medialukutaitoina ja mediakäytäntöinä, jotka liittyvät sekä mediasisällön kuluttamiseen ja tuottamiseen että toiminnan käytäntöihin ja yhteenkietoutumisiin. Niiden konteksti on tässä tapauksessa kaupunkitila, joka yhdistyy virtuaalitaloihin ja internetiin. On myös huomattava, että taktiikka ei liity välttämättä suoranaiseen vastarintaan, vaan taktiikka voi auttaa myös tuottamaan tilasta miellyttävämpää, tekemään jokapäiväisestä elämästä ja sen rutiineista mukavampaa (Lankshear & Knobel 2002).

Mobiilit mediakäytännöt heterotopioissa

Joka talvi joukko lumilautailijoita kokoontuu monesti asuntonne edessä avautuvalle mäennyppylälle ja asettelee erikoisen kumilankaviritelmän puiden väliin lingotakseen lautailijan vauhtiin laskemaan pitkin rappusten viertä laskevaa kaidetta. Portaat eivät ole pitkät, mutta paikka rauhallinen ja autoista vapaa. Rituaaliin kuuluu lumen lapioiminen sopiviin paikkoihin ja valojen asettaminen kuvaamista varten. Sähkön lautailijat ottavat usein mukanaan tuomastaan aggregaatista.

Samanlainen näytelmä esitetään lukuisissa kaupungeissa ympäri maapallon. Kesällä kaupungin valtaavat rullalautailijat ja parkourin harrastajat, jotka tuottavat elävää kaupunkitilaa. YouTube, Vimeo ja muut videosivustot sisältävät tuhansittain kaupungeissa kuvattuja videoklippejä harrastuksen tiimoilta. Harrastajat ottavat kaupunkitilaa haltuunsa ja levittävät sitä virtuaalisesti globaalin internetverkkoon. Mediaesitykset yhdistävät kaupungit verkostomaisesti toisiinsa ja rakentavat eräänlaisen yhteisen tilan, joka on rinnakkainen fyysisen kaupunkitilan kanssa. Tai pikemminkin, kuten Scott McQuire (2008, 7) esittää, mediaa ja kaupunkia ei voi enää erottaa toisistaan:

Kotia, katua tai kaupunkia ei voi enää ajatella erillään medialaitteista, jotka välittävät edelleen sosiaalisen interaktion laajuuden ja vauhdin alueillaan.

Nuorten mediakäytännöissä leviävyys, käyttäkseni Jenkinsin ja kumppaneiden (2013) termiä, ulottuu remiksauksen ja mediaesitysten leviämistä laajemmalle myös kaupunkitilan sosiaalisen elämän leviämiseen erityisesti internetiin ja sen virtuaalisiin yhteisöihin. Esimerkiksi mobiilin median paikannustietoihin perustuva Four-square-ohjelma ja verkkosivusto kerää jatkuvasti kuvia, kommentteja ja vinkkejä eri paikoista, joissa käyttäjät loggautuvat palveluun ja lataavat sivustolle erilaisia sisäl-

töjä. Sivustolta samaa paikkaa voi katsoa eri käyttäjien lataamista kuvista, jotka yhdessä rakentavat paikan identiteettiä ja sosiaalista todellisuutta.

Tällaista tilaa, yhtä aikaa fyysistä ja virtuaalista, voisi kutsua Michel Foucault'n terminologiaa mukaillen myös heterotopiaksi. Foucault kirjoittaa heterotopiasta lyhyessä esseessään *Of other spaces* (1984). Teksti sisältää pikemminkin ideoita ja fragmentteja kuin kokonaisuuden "toisista tiloista". Foucault esittää, että 1960-luvun loppua määrittää paikkojen verkostoituminen, joissa muodostuu solmukohtia samoin kuin liikenneverkostoissa. Paikat kietoutuvat toisiinsa ja osa niistä asettuu toisiaan vastaan ja rinnakkain. Heterotopiat heijastelevat toisia paikkoja, muuntavat merkityksiä ja mittasuhteita, synnyttävät uutta paikallisuutta, joka näyttäytyy eri tavoin eri näkökulmista. Peili onkin Foucault'lle eräs esimerkinomainen heterotooppinen tila.

Tekstissään Foucault esittää heterotopioille kuusi periaatetta. Heterotopiaa määrittää ensinnäkin kriisi ja poikkeama. Kriisiheterotopia on yksityinen, pyhä tai kielletty tila, joka on varattu henkilöille, jotka ovat "kriisitilassa" suhteessa yhteisöön. Tällaisia ovat esimerkiksi armeija, sisäoppilaitos tai hotelli, jossa vietetään kuherruskuukautta, ja joka edustaa perinteisesti kodin ulkopuolelle asettuvaa seksuaalista vireystilaa. Vanhainkoti, psykiatrinen sairaala ja vankila edustavat puolestaan poikkeamaheterotopiaa, joka antaa sijan niin sanotusti poikkeaville henkilöille. Foucault'n näkökulmasta kyse on siis toiseudesta suhteessa normiin.

Toinen periaate sisältää paikat, jotka kiinnittyvät yhteisöön moninaisin ja vaihtelevin tavoin, mutta joilla on siinä erottamaton funktio. Tällainen on esimerkiksi hautausmaa, johon lähes jokaisella kaupungin ja kylän asukkaalla on jonkinlainen suhde. Mutta hautausmaat tai hautapaikat ovat muuttuneet kulttuurista ja ajanjaksosta toiseen.

Kolmannen periaatteen mukaan heterotopia edustaa yhteensopimattomia tiloja, kuten teatterin näyttämö, elokuvateatterin valkokangas tai itämainen puutarha, joka sisältää eräänlaisen mikrokosmoksen. Nämä tilat ovat hybridejä, jotka kokoavat yhteen erilaisia elementtejä.

Neljännän periaatteen mukaan heterotopiat ovat suhteessa aikaan, ajalliseen kasautumiseen, epäjatkuvuuteen, risteymään ja vaiheistukseen, kuten museo tai kirjasto, jotka keräävät eri ajankohdat yhteen mutta asettuvat itse ikään kuin ajan ulkopuolelle.

Viides periaate sisältää tilan avaamisen ja sulkemisen rituaaleja, jotka eristävät paikan varsinaisesti vapaista julkisista paikoista. Foucault'n yksi esimerkki on skandinaavinen sauna, johon astuminen sisältää erilaisia rituaaleja. Avaamisen ja sulkemisen mekanismit sisältävät vallan käyttöä, joka toimii tilan ja ajan kontrollin avulla (Soja 1996).

Viimeisen periaatteen mukaan heterotopia on suhteessa kaikkeen muuhun tilaan joko luomalla illusatorisen tilan, joka altistaa kaikki inhimillisen elämän osatilat tai luomalla täydellisen reaalisen tilan vastakohtana arjen sotkuisille tiloille. Tällainen tila on totaalisen kontrollin tila, jota aika ajoin kaivataan puhdistamaan epävakaa todellisuus.

Heterotopian käsite Foucault'n tuotannossa ei ole kovinkaan selvä, ja itse teksti *Of other spaces* tarjoaa ikään kuin alustavan näkökulman aiheeseen, jota Foucault ei juurikaan jälkeinpäin eksplikoiki. Kaupunkitilan kannalta sopivan tulkinnan heterotopialle tarjoaa kuitenkin Kevin Hetherington (1997), joka määrittää heterotopian vaihtoehtoisen sosiaalisen järjestyksen tilaksi, se on "idea, tai ehkä käytäntö, joka haastaa tilan funktio-

naalisen järjestyksen ja kieltäytyä asettumaan osaksi järjestystä” (emt., 46–47). Tämän tulkinnan mukaan heterotopia on pikemminkin käytäntö kuin marginaalinen fyysinen tila, se rakentuu juuri suhteissa tiloihin: ”Esimerkiksi juhlien pitäminen vankilan naapurissa konstituoiti heterotooppisen suhteen” (emt., 50).

David Harvey (2000, 184) kirjoittaa, että Hetheringtonin tulkinta auttaa katsomaan erilaisia kaupunkitilassa ilmeneviä poikkeavia ja transgressiivisia käyttäytymis- ja poliittisia muotoja, jotka eivät ole imaginaarisia, vaan ottavat paikan sosiaalisessa järjestyksessä. Harvey kuitenkin samalla kritisoi Foucault’ta heterotopian epämääräisyydestä ja rajattomuudesta. Esimerkiksi keskitysleiriä, tavarataloa tai Disneylandia voidaan yhtä hyvin pitää heterotopiana. Foucault ei esitä miten vaihtoehtoinen tila rakentuu.

Harveyn kritiikki auttaa rajaamaan heterotopiaa sen tuhoavista muodoista. Omassa tulkinnassani Hetheringtonin tulkinta heterotopiasta yhdistyy de Certeau’n taktiikan ja arkipäiväisen kekseliäisyyden muotoihin. De Certeau kuvaa taktiikkaa eräänlaisina nopeina ”iskuina”, jotka eivät ota omaa paikkaa tai valloita paikkaa, vaan pikemminkin poikkeavat paikoissa, risteävät ja muodostavat kulkua paikkojen välille. Taktiikka ikään kuin luo heterotopioita ja muokkaa kaupunki(media)tilaa ja yhdistelee sitä uusin kytkennöin globaaliin tietoverkkoon mediakäytännöissä.

Kaupunkitila rakentuu mediakerronnassa

Fyysistä kaupunkitilaa on perinteisesti ajateltu melko staattisena rakennusten ja kaupunki-infrastruktuurin järjestyksenä, jonka asukkaat ”miehittävät” ja käyttävät eri tarkoituksiin. Tässä mielessä tilat on suunniteltu ja jaoteltu erilaisten funktioiden mukaan esimerkiksi ostoskeskuksiin, urheilukeskuksiin, vapaa-ajan tiloihin, kokoustiloihin, ravitsemustiloihin, asumistiloihin ja niin edelleen. Jokaista tilaa määrittää erityinen toiminta, jota voidaan jakaa yhä pienempiin yksiköihin, kuten esimerkiksi makuutila, ruokailutila ja peseytymistila. 1970- ja 1980-lukujen niin sanotun spatiaalisen käänteän jälkeen yhteiskuntatieteessä tilaa on kuitenkin ajateltu enemmän inhimillisten käytäntöjen kautta. Kuten Doreen Massey (2010) toteaa, tila on inhimillisen vuorovaikutuksen tulosta, inhimillinen toiminta määrittää tilaa pikemminkin kuin tilaan ennalta suunnitellut funktiot. Näin sama tila voi rakentua uudelleen ja uudelleen toiminnan mukaan, mikä on keskeistä kaupunkitilassa ja siihen liittyvissä käytännöissä, joista puheena olevat nuorten mediakäytännöt ovat yksi esimerkki.

Nämä käytännöt korostavat erityisesti liikettä tilan konstitutiivisena elementtinä. De Certeau’n (2013 [1980], 170) tulkinnassa liike tuottaa tilaa ja liittää sen edelleen narratiiviin, tila myös ”kerrotaan” olemassa olevaksi:

Nykypäivän Ateenassa joukkoliikennevälineiden nimi on metaphorai. Voidakseen mennä töihin tai palata kotiin joutuu ottamaan ”metaforan” – bussin tai junan. Myös tarinat voisivat kantaa tätä kaunista nimeä: jokainen päivä ne kulkevat paikkojen läpi ja organisoiivat niitä; ne valikoivat paikkoja ja liittävät ne taas yhteen; ne tekevät niistä lauseita ja reittejä. Ne ovat tilan reittejä.

Nykypäivän tarinat ovat myös audiovisuaalisia ja liittävät yhteen tekstiä, kuvia ja ääntä. Kaupunkitila rakentuu uudestaan ja uudestaan lukuisissa kaupunkilaisten ja turistien kuva- ja video-otteissa ja ”matkakertomuksissa”. Itse asiassa tarinat ovat yhteistuotannon (*co-creation*) tulosta, risteävät ja haastavat toisiaan, raivaavat alati uusia polkuja kaupunki(media)tilaan ja luovat vaihtoehtoista sosiaalista järjestystä.

Väitöskirjassaan *Co-created mobile narratives* Marjo Mäenpää (2013) tutkii erityisesti mobiilivälinein tuotettua yhteisöllistä tarinankerrontaa. Mäenpäälle kyse on esimerkiksi kännykän kameralla toteutetusta ikään kuin monikameratekniikasta, joka generoi netissä yhteen monien käyttäjien yhtä aikaa kuvaamaa tarinaa. Aikaisemmin mainitsemani Foursquaren voidaan ajatella toteuttavan samankaltaista periaatetta mutta valokuvien avulla. Palvelu generoi eri käyttäjien lähettämät kuvat ja yhdistää ne tiettyyn paikkaan. Kuten Mäenpää (emt., 176) toteaa, tällainen kuvaaminen on yleensä nopeaa, spontaania ja impulsiivista. Tuloksena on narratiivi, joka on luonteeltaan modulaarinen, ja jossa näkökulma, kertoja, aika ja toiminta alati muuttuvat. Se on hetken risteämistä, tilan kertomista ja alituista muutosta.

Lumilautailu puistossa luo hetkellisesti uudenlaisen tilan, joka muuttuu taas lautailijoiden lähdettyä mutta jättää digitaalisen jäljen mediaympäristöön. Vaikeasti kääntyvä termi *augmented reality*, lisätty todellisuus kuvaa tilan ja mediatilan suhdetta: mediateknologian avulla fyysiseen tilaan lisätään ”keinotekoista” tietoa, kuten kuvia, ääntä ja muuta informaatiota. Scott McQuire (2008) määrittää median ja fyysisen arkkitehtuurin sekoituksen eli lisätyn todellisuuden tai sekoitetun todellisuuden (*mixed reality*) mediakaupungiksi (*media city*). Moderni kaupunki hämärtää monenlaisia perinteisiä rajoja, kuten selvän rajan kaupunkitilan ja maaseudun, keskustan ja lähiön väliltä (emt., 19). Yksi hämärtyvistä rajoista on juuri fyysisen ja virtuaalisen välillä. Todellisten ja virtuaalisten objektien yhdistämistä toteutetaan monella eri alalla, kaupunkitilassa muun muassa älypuhelimissa toimivassa Museum of Londonin -katumuseosovelluksessa. Ohjelma lähettää myös gps-paikannusta hyväksi käyttäen virtuaalikuva Lontoon kadulta menneiltä vuosikymmeniltä. Samanlaista tekniikkaa käytetään useissa virtuaalisissa turistioppaissa ja kartoissa, joissa älypuhelimien kameran läpi katsottaessa voi nähdä tietoja myös lähistöllä sijaitsevista matkakohteista. Samankaltaista paikan kerrostumaa kertyy verkkoon nuorten mediakäytännöissä vaikka fyysistä ja virtuaalista tilaa ei ohjelmien avulla yhdistettäisikään. Tila elää pikemminkin heterotopiana, rinnakkaisena ja uutta järjestystä luovana.

Videoblogi kehonarratiivina

Seurasin empiirisessä tutkimuksessani muun muassa Gomi-nimisen videobloggarin mediakäytäntöjä ja verkkosivuja. 14-vuotias Gomi kuvasi lyhyitä videoita niin koulussa kuin kadullakin. Julkaistut videoklipit esittivät koululaisen arkea, elokuvien katselua, musisointia ja juhlia kavereiden kanssa kotona, kuljeskelua kaduilla ja kauppoissa sekä koulutilan haltuunottamista erityisesti välituntisin. Erityisesti koulussa kuvatuissa videoissa koulutila ja sen sosiaalinen järjestys rakentuivat selvästi uudelleen. Gomin

videopätkissä opettajat loistivat poissaolollaan ja tilassa näkyi uusi järjestys, jossa aikuisilla tai opettajilla ei ollut sijaa. Gomin videoissa oppilaat ottavat tilan uudelleen haltuun, tanssivat, juoksevat, painivat, törmäilevät; tekevät asioita, jotka ovat koulun formaaleissa oppimisympäristöissä epätavallisia ja jopa kiellettyjä. Muutaman minuutin kuvaukset luovat uuden kertomuksen koulusta nuorten omana paikkana ilman opettajien katsetta ja valtaa.

Myös Gomin kadulla ja kaupungilla kuvaamissa videoissa tilan kehollinen haltuunotto on silmiinpistävää. Liike tilassa ja tiukka kuvarajaus tuottavat vaikutelman kuin aikuiset ja muut ihmiset puuttuisivat kokonaan. Gomin videoissa nähdään muun muassa kävelyä ja liikkumista kauppakeskuksessa tavalla, joka ikään kuin luo ”kävelijän puheaktin,” jossa kävely paikantuu erityiseksi tilan haltuunotoksi. Kuten de Certeau (2013 [1980], 151) osuvasti huomauttaa:

Puheaktin kehyksissä kävelijä luo sijaintinsa pohjalta läheisyyden ja kaukaisuuden, on tässä ja tuolla. Siihen, että adverbittä tässä ja tuolla kertovat sanallisessa kommunikaatiossa puhujasta – sattuma joka vahvistaa kielellisen puheaktin ja jalankulkijan puheaktin rinnakkaisuuden – täytyy lisätä, että tällä paikantumisella (tässä-tuossa), jota käveleminen välttämättä edellyttää ja indikoi sitä, että ”minä” ottaa tilan juuri nyt haltuunsa, on tehtävänä tuoda mukaan tämän ”minän” toinen ja mahdollistaa siten paikkojen konjunkttiivinen ja disjunkttiivinen nivelyminen toisiinsa.

Subjektiiiset spatiaaliset ja temporaaliset ilmaukset (”tässä”, ”tuolla”, ”nyt”, ”huomenna” jne.), persoonapronominit (”minä”, ”sinä”, ”hän” jne.), toivomiseen, odotukseen, vakuuttamiseen, pelkoon ja käskyyn liittyvät ilmaukset (esim. ”saattaa sataa”), impersonaaliset ilmaukset (esim. ”sataa”), lyhyet ilmaukset kuten ”nopeasti”, ”muttamutta” ja sellaiset jokapäiväiset epämääräiset ilmaukset kuten ”pitkä matka” ovat Edmund Husserlin (1968 [1901], 87–94) mukaan indikoivia, subjektiiisia ja tapauskohtaisia ilmauksia. Ne eroavat niin sanotuista objektiivisista ilmauksista, joita käytetään esimerkiksi matematiikassa.

Subjektiiisen ja tapauskohtaisen ilmauksen merkityssisältö on sidottu kulloiseenkin tilaan ja vaihtelee tilanteen mukaan: ”tässä” viittaa eri asiaan riippuen siitä missä ollaan. De Certeauin tulkinnassa subjektiiiset ja tapauskohtaiset ilmaukset erotuvat myös kävelyssä, joka ottaa paikkansa ja ”tilan juuri nyt haltuunsa”. Niillä voi olla myös faattinen funktio, ne luovat ja katkaisevat kontakteja kuten huudahdus ”terve!”, ”vai niin, vai niin”, kuten de Certeau viittaa Roman Jacobsonin kommunikaatiomalliin, jossa kielen faattinen funktio on omaksuttu Bronislaw Malinowskilta. Kielen faattinen funktio viittaa kommunikaation ylläpitämiseen: ”Käveleminen, joka vuorotellen jatkaa ja panee seuraamaan, luo ympäristön liikkuvan organisuuden, faattisten *topoi* seuraannon” (de Certeau 2013 [1980], 151).

Gomin videoblogissa faattisuus on ilmiselvästi läsnä. Itse asiassa faattisuus on osa useita YouTube videoita, joita Patricia G. Lange (2009) kutsuu affiniteettivideoiksi tai affiliaativideoiksi. Lange korostaa affiniteettivideoiden kommunikatiivista ja osallistavaa luonnetta: ”sellaiset videot ovat usein kommunikatiivisia yrityksiä neuvotella

muiden ihmisten huomiosta suhteiden ylläpitämiseksi” (emt., 73). Kyseiset videot eivät ulkopuolisen silmään ole välttämättä erityisen kiinnostavia tai luovia, mutta se ei ole tarkoituskaan. Pikemminkin videot luovat siteitä yhteisöön yhtenä kommunikaation muotona.

Esimerkkinä tällaisesta kommunikaatiosta Lange (emt.) nostaa esille antropologi Bonnie Nardin tutkimuksen pikaviestinnästä työpaikoilla. Nardi esittää, että ihmiset usein vaihtoivat lyhyitä viestejä, kuten ”hei!” ilman sen erityisempää syytä työpaikoilla pikaviestimiä käyttäen. Keskeinen motiivi oli kommunikaatiokanavan pitäminen auki, yhteys työtovereihin.

”Hei!” on tyypillinen faattinen ilmaus, jota videoissa versioidaan visuaalisesti. Esimerkiksi Gomin lyhyet videoklipit ovat usein vailla muuta erityistä sisältöä kuin kommunikaatiokanavan pitäminen auki. Esteettisesti ne ovat minimalistisia, vailla muuta jälkituotantoa kuin lyhyiden otosten liittäminen yhteen ja kommentoivat alkutekstit kuten ”Hyvää tiistaita”. Joissain videoissa Gomi suoraan pyytää kommentteja katsojilta, jotka ovat pääasiassa luokka- ja koulukavereita. Videot siis sekä samalla konstituoivat kaupunkitilaa että ylläpitävät kommunikaatiota verkon yli kavereiden kesken. Olen kutsunut tällaisia media-aktiviteetteja yhteisöllisiksi aktiviteeteiksi (Kupiainen 2013a; 2013c). Yhteisöllisissä aktiviteeteissa, joita toteutetaan erityisesti nettiyhteisöissä, mediasisällön julkaiseminen on usein sidoksissa olemassa olevaan yhteisöön, joka voi olla esimerkiksi koulu, kuten Gomin tapauksessa. Yhteisö voi kuitenkin olla myös virtuaalinen ja laajempi ja rakentua jonkin harrastuksen, esimerkiksi lumilautailun ympärille.

Videoiden affiniteettisuutta korostaa myös videoiden usein korostettu kehollisuus, toiminta, jossa tanssitaan, painitaan, juostaan ja niin edelleen. Gomin ”No nyt sitten se ystävävideo jota kaikki ruikuttaa” -niminen video perustuu Pet Shop Boysin musiikkiraitaan ”*What have I done to deserve this?*”. Kyseinen kappale soi läpi videon, jossa näytetään Gomin tanssivan ystäviensä kanssa kotona sängyllä, kuluttavan aikaa McDonaldsilla, rannalla, puistossa, koulussa, bussipysäkillä, ostoskeskuksissa, lasketelurinteessä ja ratsastamassa. Video leikkaa erilliset tilat yhteen saman kaveriporukan omiksi tiloiksi, jotka otetaan kehollisesti haltuun. Kehollinen liike ja sen suhde tilaan on videoestetiikan peruselementti, vaikka suoranaisestä yksittäiseen harrastukseen tai toimintaan liittyvästä videosta ei kyse olekaan.

Kuten Vivian Sobchack (1992) esittää, liikkuvan kuvan kerronnan muoto on itsessään kehollinen. Elokuva käyttää kehollisen olemassaolon moodeja – näkemistä, kuulemista, fyysistä ja reflektiivistä liikettä – ilmaisukielen elementteinä. Tällainen fyysinen kerronta korostuu esimerkiksi Gomin videoissa, jotka esittävät suoraa tilan kokemista ja muokkaamista ja vahvistavat yhteisöllistä sidettä ystävien kesken. Varsinainen tilan kokija ei ole yksilö, vaan kaverit yhdessä. Paikka liittyy tältä osin keholliseen yhteiseen kokemukseen ja narratiiviin ja kuvien ja äänen omaan liikkeeseen. Tällaista kokonaisuutta voisi kutsua kehonarratiiviksi, jossa audiovisuaalinen kerronta ottaa kokemuksellisen muodon kaveriyhteisössä kehollisen liikkeen avulla. Videon faattinen funktio viittaa juuri yhteiseen kokemukseen ”tässä”, ”puheaktiin”, jota yhteisön ulkopuolisen on vaikea ymmärtää. Video ei niinkään esitä tai representoi tarinaa

yleisölle tai hyödynnä perinteisen elokuvaestetiikan keinoja. Pikemminkin kehollisuus korostaa affektiivisuutta ja affiniteettia (ks. Lange 2009, 78). ”Ystävävideo jota kaikki ruikuttaa” ei viittaa määrittämättömään yleisöön, kehen tahansa ”kaikkiin”, vaan nimenomaan videossa osallisina oleviin, kavereihin, joiden kanssa tapahtumat, kaupunki ja tila on koettu yhdessä.

On tietenkin selvää, että osassa nuorten tekemiä videoita pyritään myös esteettisesti haastavampiin esityksiin ja representaatioihin. Jotkut esimerkiksi lumilautailua kuvaavat henkilöt ovat ammattilaisia ja alan ehdottomia tähtiä. En tässä puutu kuitenkaan kyseisiin esityksiin, vaan keskityn arkipäiväiseen kaupunkitilassa tapahtuvaan kuvaamiseen ja mediakäytäntöihin, joka näyttäytyy enemmän tai vähemmän spontaanina kehonarratiivina.

Affiniteettitila

Kehonarratiiveissa rakentuvaa tilaa voidaan kutsua affiniteettitilaksi. Affiniteettitila (*affinity space*) on James Paul Geen (2004) käyttämä käsite, jolla hän viittaa erityisesti verkko-yhteisöjen tilaan, joka perustuu yhteisyyteen osallistujia kiinnostavan asian ympärille. Keskeinen motiivi tilan rakentumiselle on yhteisen kiinnostuksen jakaminen ja sen ympärille rakentuva kommunikaatio ja toiminta. Geen esimerkit painottuvat erityisesti fandomeihin, joissa yhteinen kiinnostus fanittamisen kohdetta kohtaan riittää rakentamaan tilaa.

Affiniteetin voivat synnyttää kiinnostus esimerkiksi rullalautailua tai parkouria kohtaan. Affiniteettitilassa jokainen voi osallistua siihen tasavertaisesti. Aloittelevat ja edistyneet jakavat saman tilan. Geen (emt.) mukaan toiminta muotoutuu horisontaalisesti. Jokainen tuo oman tietonsa, taitonsa ja kokemuksensa tilaan. Vaikka kiinnostuksen kohde jaetaan, jokaisella on kuitenkin oma tapansa olla tilassa, joka perustuu omiin valintoihin ja osallistumisen asteeseen.

Myös mediakaupunkitilaa voi tarkastella erityisenä affiniteettitilana, mahdollisuutena ottaa tilaa haltuun toimintaan liittyvän kiinnostuksen ja affiniteetin avulla. Geen (emt.) mukaan tällainen tila on olemuksellisesti avoin: käyttäjät muokkaavat itse miten tilaan tullaan ja miten sitä rakennetaan ja hallitaan. Tämä korostaa tilan hallinnan demokraattisuutta ja horisontaalisuutta. Fyysinen kaupunkitila sisältää kuitenkin usein myös vertikaalisia rakenteita, sääntöjä ja rajoituksia, joten tilan haltuunotto mediakäytännöissä voi olla haastavaa ja hetkellistä. Tässä mielessä taktiikka ”iskee” ja ottaa tilan hetkeksi haltuunsa tilaan soveltuvia aktiviteetteja varten. Toimijat näkevät affiniteettitilan erityisestä perspektiivistä kulloinkin kyseessä olevaan toimintaan sopivaksi. Tila sisältää potentiaalın ja haasteen. Se valjastetaan ja muutetaan kehonarratiiveille sopivaksi.

Omassa etnografiassani mielenkiintoista oli nähdä perinteisen koulutilan muuttuminen kehonarratiiveiksi. Koulun aika-tila-järjestys on perinteisesti hyvin funktionaalinen luokkineen, käytävineen, ruokaloineen, opettajainhuoneineen ja piha-alueineen. Oppilaille avoimet tilat, oppilaiden ja opettajien yhteiset tilat ja vain opettajille

sallitut tilat erotetaan toisistaan ja lukujärjestyksen mukainen koulujärjestys siirtää oppilaita tilasta toiseen. Oppilaiden oma median käyttö saattoi kuitenkin rikkoa tätä aika-tila-järjestystä. Videota tehdessä luokkahuone saattoi muuttua tanssialiksi, käytävärappuset liukumäeksi, piha taistelutantereksi ja niin edelleen. Sosiaalinen järjestys muokkasi fyysistä tilaa nähdessä siinä uusia mahdollisuuksia. Samoin kaupunkitila pitää sisällään lukemattomia vaihtoehtoisia sosiaalisia järjestyksiä, heterotopioita, jotka rikkoivat tilan funktionaalisuuden.

Kaupunkitilan affektiivisuus

Kun mediakäytännöt liittyvät vaihtoehtoisten sosiaalisten järjestysten tuottamiseen ja faattisiin funktioihin, YouTubeen ja muihin nettiyhteisöihin ladattuja mediasisältöjä ei voida tarkastella vain perinteisesti mediaesityksinä, representaatioina, kuten edellisestä esimerkistä käy esille. Pikemminkin, mediaesitysten sijaan, videot osoittavat tavan olla ja ”asuttaa” tilaa. Arkipäivän median käyttö usein toissijaistaa mediasisällön sellaisenaan ja luo rituaaleja (Sumiala 2010) ja ympäristökokemusta (Pink & Mackley 2013).

Antropologi Tim Ingold (2000; 2011) tarjoaa asumisnäkökulman (*perspective of dwelling*) etnografiaan, jota voidaan laajentaa myös mediatutkimukseen. Shaun Moores (2012) esittää, että Ingoldiin pohjautuva non-representationaalinen mediateoria keskittyy toimijaan ympäristössään (*the agent-in-its-environment*). Tarkastelussa on fenomenologi Martin Heideggerin (1990 [1954]) esittelemä ajatus asumisesta (saks. *wohnen*, engl. *dwelling*). Ingold (2000, 185) tiivistää sen immersioiksi ympäristöön. Heideggerille asuminen on kokonaisvaltaista maailmassa-olemista (*In-der-Welt-sein*), jossa maailmaa ei asuteta olemalla sen sisässä, ”kuten vesi lasissa tai puku kaapissa” (Heidegger 2000 [1927], 80), vaan inhimillinen olemismuoto on eksistentiaalinen, olemisen tapamme on uppoutua maailman käytäntöihin jokapäiväisessä elämässämme. Ingold korostaa de Certeau’n tavoin erityisesti liikettä, esimerkiksi kävelyä ympäristöön uppoutumisessa ja asumisessa. Paikka ilmenee liikkeessä paikkojen välillä. Juuri tällainen liike rakentaa heterotopiaa ja tilaa yleensä.

Heterotopiat eivät ole staattisia, muuttumattomia tiloja vieressä, vaan elävät suhteessa toisiinsa. Nuorten mediakäytännöissä tila voidaan ottaa hetkellisesti haltuun saapumalla siihen toisesta paikasta ja taas jättämällä paikka. Paikka/tila muuttuu nopeasti ja laajenee virtuaalisesti. Tällaista jatkuvaa tilojen uudelleenrakentumista näkee esimerkiksi suurkaupunkien aukioilla, joita nuorten media- ja toimintakäytännöt alati muokkaavat. Tila tulee ”asutuksi”, hyödynnetään hetken poikkiliikkeessä, ”joka muodostuu reittien katkelmista ja tilojen muuntumista: representaatioihin verrattuna se pysyy arkipäiväisesti, epämääräisesti toisena” (de Certeau 2013, 144). Tilaa on vaikea tunnistaa keskipäivän hetkenä samaksi kuin illan hämärtyessä ja kääntyessä yöksi, kun liike tilassa on hiljentynyt, lautailijat, tanssijat ja ihmispatsaat poistuneet.

Tila tulee asutuksi kehollisesti, mihin liittyy erityinen atmosfääri ja tunne, joka välittyy videoissa ja muissa mediatuotannoissa. Non-representationaalisessa mediateo-

riassa huomioidaan usein median tuottama atmosfääri tai affektit, jotka myös luovat tilaan ”oikean tunnun” (ks. Pink & Macley 2013, 680). Esimerkiksi Sarah Pink ja Kerstin Ledler Mackley (emt.) puhuvat kodin mediarituaaleihin keskittyvässä media-antropologiassaan toistuvasti oikeasta kodin tunnusta, joka saavutetaan mediarutiineissa.

Kuten kotiin, myös kaupunkitilaan liittyvät affektit erityisesti otettaessa tilaa kehollisesti haltuun. Fenomenologi Hermann Schmitz (2009) kutsuukin kehollisesti haltuun otettua tilaa ”tunnetilaksi” (*Gefühlsraum*), joka sisältää erityisen virittyneisyyden (*Stimmung*) ympäristöön. Tunne on ”kehollisesti tavoitettu atmosfääri” (*leiblich ergriffene Atmosphäre*) tilassa. Kehollinen liike tilassa on virittynyttä ja värittää tilaa. Tämä on keskeinen osa tilassa asumisen kokonaisuutta, sen affiniteettia ja näkyy selvästi mediakäytännöissä.

Gomin videoissa ystäväjoukko useimmiten iloitsee ja suorastaan riehuu tilassa ja luo siihen omaa atmosfääriään. Tila tulee eläväksi ja eletyksi. Samankaltaista tunnetta kuvastavat useimmat nuorten mediakäytännöt. Tila saattaa herättää suoranaista ”kiihkoa” (*Erregung*), kuten Schmitz (2009, 57) esittää. Toki tilaan voi liittyä muitakin tunteita, mutta nuorten kehonarratiiveissa korostuu eräänlainen tyytyväisyys (*Zufriedenheit*). Schmitzin käyttämä termi *Zufriedenheit* korostaa erityistä sopusuhtaisuutta, harmoniaa, rauhaa tilan kanssa. Nähdäkseni tilaan rakentuva kehollinen liike ja tilan kehollinen haltuunotto voi juuri tuottaa ”tilan harmoniaa”, se sovittaa kehon ja tilan yhteen esimerkiksi parkourissa, jossa tilaa katsotaan erityisestä liikkumista mahdollistavasta perspektiivistä. ”Tyytyväisyys” ja ”harmonia” ovat juuri tilan käyttöä omaan tarpeeseen ja liikkumiseen sopivalla tavalla, jolloin tila ”tuntuu oikealta”.

Nuorten mediakäytäntöihin ja kehonarratiiveihin liittyvä tunne ei ole väheksyttävä ilmiö mediakaupunkitilan rakentumisessa. Se voi luoda fyysisesti ankeaan betonilähiöönkin mielenkiintoisen heterotopian, toiminnallisesti harmonisen tilan.

Lopuksi

Digitaalinen media ja internet luo uudenlaisia haasteita kaupunkitilan suunnitteluun jo pelkästään infrastruktuurin huomioimisessa. Tilasuunnittelusta huolimatta valmis tila otetaan myös uudelleen haltuun ja muokataan arkipäivän käytännöissä, joista nuorten luovat mediakäytännöt ovat hyvä esimerkki. Internetin yhteisöpalvelut toimivat paikkoina, joissa fyysisessä tilassa kuvattuja aktiviteetteja jaetaan ja kommentoidaan. Nämä muodostavat yhdessä heterotopioita ja affineettitilaa – tilaa joka rakentuu yhteisen kiinnostuksen ympärille. Toiminta tilassa luo sille spatiaalisen rytmin ja atmosfääriin, joka ilmenee myös jaetuissa mediasisällöissä, tilan kerronnallisessa kudoksessa.

Kaupunkitila on olennainen osa nuorten luovia mediakäytäntöjä, jotka auttavat myös ulkopuolisen näkemään kaupungin uusin silmin. Arkipäiväinen kulku kaupungilla rutinoituu helposti tutuksi työmatkailuksi tai kaupassa käynniksi, mutta julkisten rakennusten rappusilla taiteilevat rullalautailijat ja heidän videokuvaussessionsa saattavat herättää myös työmatkailijan näkemään miten tila toimii ja minkälaisia ehtoja ja

mahdollisuuksia se asettaa. Tärkeänä piirteenä on osoittaa, miten tila tehdään omaksi ja saadaan ”tuntumaan oikealta” tai siihen ”luodaan harmoniaa”, josta osa rakentuu virtuaalisesti luovien mediakäytäntöjen avulla.

Nuorten luovat mediakäytännöt osoittavat, että tila, niin fyysinen kuin virtuaalinenkin, on olennainen osa mediasuhteiden tarkastelua myös erilaisista kuvailluista liikunta-aktiiviteeteista riippumatta. Heterotopioita rakentuu myös muunlaisissa mediakäytännöissä, joissa tällainen käytäntö on osa tilaa ja paikkaa. Tällaisia ovat esimerkiksi kotiin, kouluun, odotushuoneisiin, kahviloihin, puistoihin ja muihin vastaaviin paikkoihin iskostuvat mediakäytännöt ja -rituaalit. Mediasisällöt yhdistyvät tiloihin ja tuottavat myös julkisiin tiloihin omaa yksityisyyttä, kun median käyttäjät keskittyvät omiin laitteisiinsa, tai päinvastoin tekevät yksityisistä tiloista julkisia kun sisältöjä jaetaan netin julkisilla foorumeilla. ”Median käytön” sijaan olenkin tässä artikkelissa korostanut ”mediakäytäntöjä”, joka terminä toivoakseni avaa tarkastelun liikkuvampaan suuntaan ja haastaa yksioikoisen vastaanoton ja tuottamisen kahtiajaon. ”Käytännöt” korostaa myös aktiiviteettia, jossa medialaitteet ovat olennainen osa elämämaailmaa, liikkumista ja asettumista tilaan.

Kirjallisuus

- Bruns, Axel (2008). *Blogs, Wikipedia, Second Life, and beyond*. New York, NY: Peter Lang.
- de Certeau, Michel (2013 [1990]). *Arkipäivän kekseliäisyys 1: tekemisen tavat*. Suom. Tapani Kilpeläinen. Tampere: niin & näin.
- Foucault, Michel (1984). Of other spaces, heterotopia. Saatavilla: <http://foucault.info/documents/heteroTopia/foucault.heteroTopia.en.html> (Luettu 8.5. 2013)
- Gee, James Paul (2004). *Situated language and learning: A critique of traditional schooling*. New York, NY: Routledge
- Hamilton, Mary (2000, July). *Sustainable literacies and the ecology of lifelong learning*. Paper presented at the Supporting Lifelong Learning: A Global Colloquium Conference, London, UK. Saatavilla: http://www.open.ac.uk/lifelong-learning/papers/393CCAC1-000B-67AA-0000015700000157_MaryHamilton-paper-noabstract.doc (Luettu 8.5. 2013)
- Harvey, David (2000). *Spaces of hope*. Berkeley: University of California Press.
- Heidegger, Martin (1990 [1954]). *Vorträge und Aufsätze*. Pfullingen: Neske.
- Heidegger, Martin (2000 [1927]). *Oleminen ja aika*. Suom. Reijo Kupiainen. Tampere: Vastapaino.
- Hetherington, Kevin (1997). *The badlands of modernity: Heterotopia and social ordering*. New York, NY: Routledge.
- Husserl, Edmund (1968 [1901]). *Logische Untersuchungen. Zweiter teil: Untersuchungen zur Phänomenologie und Theorie der Erkenntnis*. Tübingen: Niemeyer.
- Ingold, Tim (2011). *Being alive: Essays on movement, knowledge and description*. New York, NY: Routledge.
- Ingold, Tim (2011). *The perception of the environment: Essays on livelihood, dwelling and skill*. London: Routledge.
- Jenkins, Henry (1992). *Textual poachers: Television fans & participatory culture*. New York, NY: Routledge.
- Jenkins, Henry; Ford, Sam & Green, Joshua (2013). *Spreadable media: Creating value and meaning in a networked culture*. NYU Press.
- Kupiainen, Reijo (2013a). Diginatiivit ja käyttäjälähtöinen kulttuuri. *Widerscreen* 1/2013. <http://widerscreen.fi/numerot/2013-1/diginatiivit/> (Luettu 8.5. 2013).
- Kupiainen, Reijo (2013b). *Media and digital literacies in secondary school*. New York: Peter Lang

- Kupiainen, Reijo (2013c). Young people's creative online practices in the context of school community. *Cyberpsychology: Journal of Psychosocial Research on Cyberspace*, 7: 1, article 8. Saatavana verkossa: doi: 10.5817/CP2013-1-8 (Luettu 8.5. 2013).
- Lange, Patricia (2009). Videos of affinity on YouTube. Teoksessa: Snickars, Pelle & Vonderau, Patric (toim.). *The YouTube reader*. Stockholm, Sweden: National Library of Sweden, 70–88.
- Lankshear, Colin & Knobel, Michele (2002, February). *Steps toward a pedagogy of tactics*. Paper presented at the National council of English teachers' assembly for research mid-winter conference, New York, NY. Saatavilla: <http://everydayliteracies.net/files/pedact.html> (Luettu 8.5. 2013).
- Lankshear, Colin & Knobel, Michele (2006). *New literacies: Everyday practices @ classroom learning*. New York, NY: Open Education Press.
- Maddeen, Mary; Lenhart, Amanda; Duggan, Maeve; Cortesi, Sandra & Gasser, Urs (2013). *Teens and technology*. Pew research center's internet & American life project. Saatavilla: <http://www.pewinternet.org/Reports/2013/Teens-and-Tech.aspx> (Luettu 8.5. 2013)
- Massey, Doreen (2010). *For space*. Thousand Oaks, CA: Sage
- Mäenpää, Marjo (2013). *Co-created mobile narratives*. Väitöskirja. Turun yliopiston julkaisu, sarja B 361.
- McQuire, Scott (2008). *The media city: Media, architecture and urban space*. Los Angeles (Calif.): Sage.
- Pink, Sarah & Mackley, Kerstin Leder (2013). Saturated and situated: expanding the meaning of media in the routines of everyday life. *Media, Culture, Society* 35: 6, 677–691.
- Schmitz, Hermann (2009). *Der Leib, der Raum und die Gefühle*. Bielefeld & Basel: Edition Sirius.
- Soja, Edward William (1996). *Thirdspace: Journeys to Los Angeles and other real-and-imagined places*. Cambridge, UK: Blackwell.
- Sobchack, Vivian (1992). *The address of the eye: A phenomenology of film experience*. Oxford, UK: Princeton University Press.
- Sumiala, Johanna (2010). *Median rituaalit. Johdatus media-antropologiaan*. Tampere: Vastapaino.